

Expunere de motive privind propunerea legislativă pentru instituirea anului 2026 ca "Anul Grigore Constantin Moisil"

Anul 2026 marchează împlinirea a 120 de ani de la nașterea academicianului **Grigore Constantin Moisil** (1906–1973), personalitate fundamentală a științei și culturii românești, considerat pe scară largă drept **părintele informaticii românești** și unul dintre pionierii logicii matematice și a teoriei algebrice a automatelor la nivel mondial. Având în vedere contribuțiile sale excepționale, impactul durabil asupra dezvoltării cercetării și a educației în România, precum și recunoașterea sa internațională, propunem consacrarea anului 2026 ca **Anul Grigore Constantin Moisil**.

Grigore Moisil a fost un matematician vizionar, ale cărui lucrări au depășit granițele epocii sale. A contribuit decisiv la:

- fundamentarea și dezvoltarea **logicii polivalente**, domeniu în care România a devenit, datorită lui, un reper internațional;
- introducerea și aprofundarea **algebrelor Moisil**, utilizate ulterior în teoria circuitelor și în construcția sistemelor digitale moderne;
- dezvoltarea **informaticii teoretice** într-un moment în care calculatoarele electronice erau abia la începutul apariției lor în lume.

Prin activitatea sa științifică, Moisil a creat un cadru conceptual care a permis României să se conecteze la marile direcții de evoluție ale matematicii și informaticii mondiale.

Grigore Moisil a fost principalul motor al introducerii calculatoarelor electronice în România. Datorită eforturilor sale, România a devenit în anul 1957 a opta țară din lume care a proiectat și construit un calculator electronic (după Statele Unite ale Americii, Marea Britanie, Uniunea Sovietică, Suedia, Germania, Franța și Japonia), calculator construit la Institutul de Fizică Atomică sub coordonarea inginerului Victor Toma; s-au înființat primele **catedre universitare de informatică**, formând generații întregi de specialiști și cercetători în automatizări, calculatoare și informatică teoretică; s-au înființat liceele specializate în informatică în care au fost formați primii programatori români; a fost înființat Institutul Central de Informatică, institut destinat cercetării fundamentale în domeniu; a fost stimulat un ecosistem tehnico-științific fără precedent, care a pus bazele informaticii românești moderne.

Personalitatea lui Moisil nu s-a limitat la matematică sau informatică. El a fost unul dintre cei mai originali profesori ai generației sale, capabil să inspire mii de studenți; un intelectual complet, cu intervenții în filosofie, lingvistică, estetică și epistemologie; un promotor al dialogului între știință și cultură, între rigoarea

matematică și creativitatea umanistă. Opera și stilul său pedagogic reprezintă și astăzi repere de vocație didactică și spirit critic.

Considerăm că, într-un context global marcat de transformări digitale accelerate, și de dezvoltare rapidă a inteligenței artificiale, aniversarea academicianului Moisil devine un prilej strategic pentru promovarea educației STEM în rândul tinerilor; consolidarea identității României ca țară cu tradiție în informatică și matematică; stimularea cercetării și inovării prin proiecte dedicate precum și pentru crearea unei legături simbolice între moștenirea lui Moisil și viitorul tehnologic al României.

Declararea anului 2026 ca „Anul Grigore Constantin Moisil” va permite organizarea de conferințe naționale și internaționale dedicate lucrărilor sale; programe educaționale în școli și universități; digitalizarea și republicarea operei lui Moisil; stimularea colaborărilor între instituții academice, muzee, academii și centre de cercetare. Totodată, promovarea unei figuri emblematice pentru excelența științifică românească va contribui la consolidarea opțiunilor pentru STEM ale tinerelor generații.

INIȚIATORI:

Nr.	Deputat	Grup parlamentar
1	VANOGJAN DAMBUCIAN	MINORITATI
2	ZISOPOL DRAGOS - GABRIEL	MINORITATI
3	FEODOR SILVIU	MINORITATI
4	GRINDEANU SORIN	PSD -
5	GHIĞIU ALEXANDRU MIMAI	PSA -
6	GABRIEL ANDRONACHE	PNL -
7	Rodanu Bogdan	USR -
8	Szabo Odori	UDMR
9	PETRECI MIROSLAV	MIH-
10	CHERA GIURECI-SLOBOAN	TAH.

**Co-inițiatori ai propunerii legislative pentru instituirea anului 2026 ca "Anul
Grigore Constantin Moisil"**

11	STANCU IONEL	MINORITĂȚI-
12	BOUDA STEFAN	MINORITĂȚI-
13	SILVIU VEXLER	MIN.
14	NACOV GHEORGHE	MIN.
15	STOICA BOGDAN ALEX	MINO.
16	MIHALCEA SILVIA	PSD
17	FIREBAK IULIUS MARIAN	MINO.
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		
26		
27		
28		
29		
30		
31		
32		
33		
34		
35		
36		